

Ceļa karte skolotājam

9.1. Pārmaiņas Pirmā pasaules kara iespaidā

Ieteicamais laiks temata apguvei: 17–20 mācību stundas

Temata apguves mērķis: atklāt Pirmā pasaules kara cēloņus, atšķirību no iepriekšējiem kariem un kara izraisītās kardinālās izmaiņas, kuras skāra visas sabiedrības dzīves jomas, to skaitā arī cilvēku domāšanu un attieksmi pret apkārtējo pasauli. Analizēt Pirmā pasaules kara radītās politiskās, ekonomiskās, sadzīvīskās pārmaiņas un secināt par apstākļiem, kas deva iespēju latviešu nācijai izveidot un aizstāvēt neatkarīgu Latvijas valsti.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Lielvalstu cīņa par ekonomisko un politisko ietekmi noveda līdz pirmajam pasaules karam cilvēces vēsturē. (S.Li.3.) Pirmo pasaules karu raksturo ne tikai plaša tehnikas un zinātnes sasniegumu izmantošana, bet arī nozīmīgas izmaiņas daudzās sabiedrības dzīves jomās jau kara laikā. Tas skāra arī Latvijas teritoriju (karadarbības, bēgļi, strēlnieku izveide). (S.Li.3.) Pēc Pirmā pasaules kara tika pārskatītas starptautisko attiecību veidošanas un regulēšanas iespējas, sabruka impērijas, “dzima” jaunas valstis, mainījās sabiedrību politiskā, ekonomiskā, sociālā dzīve, kā arī cilvēku domāšana; kultūrā ienāca jaunas vēsmas. (S.Li.3.) Izmantojot politisko situāciju, pēc Pirmā pasaules kara pirmo reizi vēsturē 1918. gada 18. novembrī tika proklamēta neatkarīga Latvijas valsts. (S.Li.3.) Latvijas valsts bija spiesta aizstāvēt savu pastāvēšanu Neatkarības kara laikā, kad izveidojās Latvijas armija. (S.Li.3.) 1921. gada 26. janvārī Latvija panāca atzīšanu <i>de iure</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> Strādājot ar rakstītiem un vizuāliem avotiem un kartēm, atlasa, analizē, izvērtē un savstarpēji konfrontē dažādu veidu informāciju par lielvalstu ekonomisko attīstību un mērķiem Pirmā pasaules kara laikā. Analizē karikatūru, fotogrāfiju un citu vizuālo vēstures avotu saturu, izgatavošanas mērķus un drošticamību. Salīdzina vairāku vēsturnieku viedokļus par Pirmā pasaules kara izcelšanās cēloņiem un latviešu strēlnieku nozīmi tajā. Izvērtē šo viedokļu argumentus. Analizē Latvijas tautsaimniecības situāciju, izmantojot statistikas datus.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<p>Pēta vēsturiski nozīmīgas personības Latvijas valsts proklamēšanas un neatkarības aizstāvēšanas laikā, lai izdarītu secinājumus par šo personu paveikto un rakstura īpašībām, kas nodrošinājušas panākumus. Spriež, ka jebkuram indivīdam ar savu darbību ir un būs iespēja ietekmēt vēstures notikumus. (=S.9.1.6.)</p> <p>Skaidro Latvijas valstiskuma idejas attīstību un valsts izveidošanos. (=S.9.3.5.)</p>	<p>Attīsta ieradumu patstāvīgi veidot izpratni par Latvijas valsts nozīmību. (Tikums – drosme, vērtība – Latvijas valsts)</p>
<p>Jēdzieni: valsts, Tautas padome, atzīšana <i>de iure</i>, Neatkarības karš, agrārā reforma, Satversme, demokrātija, Tautu savienība.</p>	

Temata apguves norise	Mācību materiāla autors/avots	Mācību materiāla nosaukums	Materiāls pieejams
Kā cilvēki izjuta karu (kara sākšanos un gaitu)?	Skola2030	9.1. Pārmaiņas pirmā pasaules kara iespaidā	https://mape.gov.lv/catalog/materials/D1DF7B30-DB62-4723-B282-OE452BBF8668/view
	Nacionālā enciklopēdija	Pirmais pasaules karš	https://enciklopedija.lv/skirklis/2578-Pirmais-pasaules-kar%C5%A1
		Pirmais pasaules karš Latvijā	https://enciklopedija.lv/skirklis/20833-Pirmais-pasaules-kar%C5%A1-Latvij%C4%81
	Tavaklase.lv	Pirmā pasaules kara norises pasaulē un Latvijas teritorijā	https://www.tavaklase.lv/video/pirma-pasaules-kara-norises-pasaule-un-latvijas-teritorija/
Kā mainījās Eiropa pēc kara?	VISC	Kartes. Jaunie laiki	https://registri.visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/vesture_6_9/kartes3.shtml
		Kartes. Jaunākie laiki	https://registri.visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/vesture_6_9/kartes4.shtml
Kā izveidoja un aizstāvēja neatkarīgo Latvijas valsti?	Valsts kanceleja/Vidzemes Augstskolas Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūts	Ieskats Latvijas vēstures svarīgākajos jautājumos	https://www.mk.gov.lv/lv/media/76/downloa
	Projekts "Dvēseļu putenis"	Notikumu laika skala Foto liecības Video atmiņu stāsti Dzīvās atmiņas	https://www.dveseluputenis.lv/lv/
	Tavaklase.lv	Latvijas valsts veidotāji	https://www.tavaklase.lv/video/latvijas-valsts-veidotaji/
	Nacionālā enciklopēdija	Latvijas Tautas padome	https://enciklopedija.lv/skirklis/107605-Latvijas-Tautas-padome
Latvijas Republikas proklamēšana		https://enciklopedija.lv/skirklis/113378-Latvijas-Republikas-proklam%C4%93%C5%A1ana	

Temata apguves norise	Mācību materiāla autors/avots	Mācību materiāla nosaukums	Materiāls pieejams
Kā izveidoja un aizstāvēja neatkarīgo Latvijas valsti?	Ķībils, M. Atslēgas/VFS films	44. sērija. 18. novembris un garais ceļš uz to	https://atslegas.tv/
		5. sērija. Brīvības cīņas Latvijas valsts pamati, vēsture un mūsdienas	
	Latvijas Okupācijas muzejs	Latvijas Republika (1918-1940)	https://okupacijasmuzejs.lv/lv/skolam/macibu-materiali
	Tavaklase.lv	Pirmā pasaules kara sekas un Latvijas valsts veidošanās	https://www.tavaklase.lv/video/pirma-pasaules-kara-sekas-un-latvijas-valsts-veidosanas/
Ko valsts deva sabiedrībai? Iespējas personības izugsmei	Ķībils, M. Atslēgas/VFS films	14. sērija. Latvijas pirmā parlamenta – Satversmes sapulces – vēlēšanas	https://atslegas.tv/
	Nacionālā enciklopēdija	Latvijas neatkarības atzīšana <i>de jure</i>	https://enciklopedija.lv/skirklis/135905-Latvijas-neatkar%C4%ABbas-atz%C4%A-B%C5%A1ana-de-jure
	Ķībils, M. Atslēgas/VFS films	36. sērija. Zemes reforma Latvijā	https://atslegas.tv/

Izdevniecību atbalsts

- Purēns, V. *Latvijas un pasaules vēsture 9. klasei*. Rīga: RaKa, 2022. 236 lpp.
- Goldmane, S., Kļaviņa, A., Misāne, I., Straube, L. *Pasaules vēsture pamatskolai 4*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2016. 120 lpp.
- Goldmane S., Kļaviņa A., Misāne I., Straube L. *Latvijas vēsture pamatskolai 4. Macību grāmata 9. klasei*, Rīga: Zvaigzne ABC, 2015. 125 lpp.

9.2. No demokrātijas uz totalitārismu

Ieteicamais laiks temata apguvei: 17–20 mācību stundas

Temata apguves mērķis: izskaidrot politisko režīmu ietekmi uz indivīdu un sabiedrību Latvijā un pasaulē īstermiņā un ilgtermiņā, analizējot paņēmienus, ar kādiem autoritārie un totalitārie režīmi nodrošināja savu varu, un secināt, kādas ir demokrātiskas pārvaldes priekšrocības.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> Nedemokrātiski politiskie režīmi veidojās, izmantojot sabiedrības apjukumu un cerības ātri pārvarēt grūtības, bet šo režīmu veidotāju politika radīja jaunas saimnieciskās grūtības, represijas, agresiju un noziegumus pret cilvēci. (S.Li.7.) Autoritārisma un totalitārisma iekārtu veido ne tikai valsts vadītāji, bet arī pilsoņi, kuri viņus atbalsta. (S.Li.7.) Demokrātijas pieredzes trūkums un starptautiskais stāvoklis veicināja autoritāra režīma veidošanos Latvijā. (S.Li.7.) Politiskā propaganda ir viens no efektīvākajiem veidiem, kā izplatīt kādas ideoloģijas principus un pamatnostādnes. Visiedarbīgākais līdzeklis šāda veida informācijas popularizēšanai ir sabiedrības uzmanības pievēršana ar spilgtiem vizuālajiem līdzekļiem, piemēram, politiskiem plakātiem. (S.Li.7.) 	<ul style="list-style-type: none"> Pēc kritērijiem salīdzina dažādu politisko režīmu raksturīgākās iezīmes. Diskutē par autoritārā režīma vietu un ietekmi uz Latvijas sabiedrību. Analizē politiskās propagandas saturu, mērķus un iespēju to izmantot kā vēstures avotu. Analizē dažādus avotus, kas atspoguļo sabiedrisko domu, vērtē propagandas nozīmi tās ietekmēšanā. Analizē vēsturisku personību biogrāfijas, to drošticamību un iespējas tās izmantot kā vēstures avotu. Veido mērķa diagrammas.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<p>Salīdzina cilvēku rīcības morālos un tiesiskos aspektus nedemokrātisko režīmu apstākļos. Atbilstoši noteiktiem kritērijiem atpazīst vardarbīgās ideoloģijas un skaidro to neatbilstību spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, cilvēktiesībām un vispārējām demokrātiskās sabiedrības normām. Pauž un pamato viedokli, kāpēc mūsdienu sabiedrībā nepieciešama demokrātiska valsts. (=S.9.2.1., =S.9.3.1., =S.9.3.2.)</p>	<p>Attīsta ieradumu, pētot pretrunīgos vēstures jautājumus, veidot izpratni par pasauli, Latvijas un latviešu valodas nozīmi tajā.</p>
<p>Jēdzieni: politiskais režīms, represijas, komandekonomika, GULAG, PSRS, fašisms, nacionālsociālisms, antisemitisms, holokausts, kolaboracionisms.</p>	

Temata apguves norise	Mācību materiāla autors/avots	Mācību materiāla nosaukums	Materiāls pieejams
Kā vēstures avoti skaidro demokrātijas vājuma cēloņus Eiropā un Latvijā 20. gs. 20.-30. gados?	Skola2030	9.2. No demokrātijas uz totalitārismu	https://mape.gov.lv/catalog/materials/B3AD7BBA-B369-4923-9EEF-9CB56D4BB-DF8/view
	Valsts kanceleja	Ieskats Latvijas vēstures svarīgākajos jautājumos	https://www.mk.gov.lv/lv/media/76/download
	Tavaklase.lv	Demokrātija un autoritārisms Latvijā 20. gs. 20.-30. gados	https://www.tavaklase.lv/video/demokratija-un-autoritarisms-latvija-20-gs-20-30-gados/
	Latvijas Okupācijas muzejs	Latvijas valsts pamati Latvijas Republika (1918-1940)	https://okupacijasmuzejs.lv/lv/skolam/macibu-materiali
	Tavaklase.lv	Totalitārie režīmi 20.gs 20.-30. gados	https://www.tavaklase.lv/video/totalitarie-rezimi-20-gs-20-30-gados/
Kā dažādos laikos Latvijas sabiedrība vērtē K. Ulmaņa autoritāro režīmu?	Nacionālā enciklopēdija	1934. gada 15. maija apvērsums	https://enciklopedija.lv/skirklis/119045-1934-gada-15-maija-apv%C4%93rsums
	Ķibilds, M. Atslēgas/VFS films	18. sērija. 1934. gada 15. maija Latvijas valsts apvērsums.	https://atslegas.tv/
	Nacionālā enciklopēdija	Kārļa Ulmaņa autoritārais režīms Latvijā 1934.-1940. gadā	https://enciklopedija.lv/skirklis/62580-K%C4%81r%C4%Bca-Ulma%C5%86a-autorit%C4%81rais-re%C5%BE%C4%ABms-Latvij%C4%81-1934%E2%80%931940-gad%C4%81
	Latvijas Okupācijas muzejs	Latvijas valsts pamati Latvijas Republika (1918-1940)	https://okupacijasmuzejs.lv/lv/skolam/macibu-materiali https://saite.lv/mbsO
	Ķibilds, M. Atslēgas/VFS films	39. sērija. Kārļa Ulmaņa vadoņa kults	https://atslegas.tv/
Kas ir līdžīgs un kas – atšķirīgs nacionālsociālistu un padomju okupācijas režīmu ietekmei uz sabiedrību?	Nacionālā enciklopēdija	Padomju okupācija Latvijā, 1940.-1941. gads	https://enciklopedija.lv/skirklis/22214-padomju-okup%C4%81cija-Latvij%C4%81,-1940%E2%80%931941-gads
	Ķibilds, M. Atslēgas/VFS films	22. sērija. 1940. gada okupācija – valsts izlaušana un sagraušana	https://atslegas.tv/
	Nacionālā enciklopēdija	Nacistiskās Vācijas okupācija Latvijā, 1941.-1945. gads	https://enciklopedija.lv/skirklis/22224-nacistisk%C4%81s-V%C4%81cijas-okup%C4%81cija-Latvij%C4%81,-1941%E2%80%931945-gads

Temata apguves norise	Mācību materiāla autors/avots	Mācību materiāla nosaukums	Materiāls pieejams
Kas ir līdzīgs un kas – atšķirīgs nacionālsociālistu un padomju okupācijas režīmu ietekmei uz sabiedrību?	Ķibilds, M. Atslēgas/VFS films	23. sērija. 1941. gada nacistu okupācija	https://atslegas.tv/
		28. sērija. Holokausts Latvijā	
	Nacionālā enciklopēdija	Holokausts Latvijā	https://enciklopedija.lv/skirklis/154017-holokausts-Latvij%C4%81
		Holokausts	https://enciklopedija.lv/skirklis/140681-holokausts
		Latvijas Nacionālā komiteja	https://enciklopedija.lv/skirklis/117597-Latvijas-Nacion%C4%81%C4%81-komiteja
	Ķibilds, M. Atslēgas/VFS films	35. sērija. Latvijas Centrālā padome	https://atslegas.tv/
Latvijas Okupācijas muzejs	Latvijas valsts pamati Otrais pasaules karš un Latvijas okupācija (1939-1945)	https://okupacijasmuzejs.lv/lv/skolam/macibu-materiali	
Kāda bija indivīdu reakcija pret nedemokrātiskajiem režīmiem Latvijas teritorijā?	Ķibilds, M. Atslēgas/VFS films	2. sērija. Latvieši trimdā. Sākums	https://atslegas.tv/
		30. sērija. Latvietim būt. Arī trimdā	
	Muzejs un pētniecības centrs "Latvieši pasaulē" "Rīga 2014" projekts "Stūra Māja. Lieta Nr. 1914/2014"	Latvieša koferis	http://kofers.lapamuzejs.lv/
	Latvijas Okupācijas muzejs	Latvijas valsts pamati Otrais pasaules karš un Latvijas okupācija (1939-1945)	https://okupacijasmuzejs.lv/lv/skolam/macibu-materiali

Izdevniecību atbalsts

- Purēns, V., *Latvijas un pasaules vēsture 9. klasei*. Rīga: RaKa, 2022. 236 lpp.
- Goldmane, S., Kļaviņa, A., Misāne, I., Straube, L. *Pasaules vēsture pamatskolai 4*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2016. 120 lpp.
- Goldmane S., Kļaviņa A., Misāne I., Straube L. *Latvijas vēsture pamatskolai 4*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2015. 125 lpp.

9.3. Sašķeltā pasaule

Ieteicamais laiks temata apguvei: 15–18 mācību stundas

Temata apguves mērķis: kritiski izvērtēt Austrumu bloka un rietumvalstu konfrontācijas mērķus, izpausmes un ietekmi uz sabiedrību, lai noskaidrotu mūsdienu Latvijas sabiedrības daudzveidīguma un pretrunīguma cēloņus un veicinātu uz demokrātijas un valstiskās neatkarības vērtībām balstītu sabiedrības saliedētību.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Aukstais karš sašķēla Eiropu un pasauli divās konfliktējošās nometnēs, uzturot politisku saspīlējumu pasaulē un ietekmējot cilvēku ikdienas dzīvi un mentalitāti vairākās paaudzēs. (S.Li.7.) • Pārmaiņas PSRS un komunistiskās sistēmas sabrukums sekmēja aukstā kara beigas. (S.Li.7.) • Latvijas neatkarības atjaunošana notika masveidā nevardarbīgas pretošanās ceļā. (S.Li.7.) • Latvijas neatkarības atgūšanu sekmēja neatkarības idejas un demokrātijas pieredzes saglabāšanās sabiedrības daļas sociālajā atmiņā. (S.Li.7.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kritiski un patstāvīgi izvērtē vēsturnieku un dažādu sabiedrības grupu pārstāvju viedokļus, veidojot savu argumentētu viedokli par Latvijas sabiedrības sašķeltības cēloņiem un iespējām tos mazināt. • Patstāvīgi salīdzina un saista piemērus no dažādu valstu pieredzes un izdara vispārinājumus par atšķirīgiem valstu attīstības modeļiem. • Argumentēti pierāda, ka mūsdienu politiķi ietekmē pretrunīgo vēstures notikumu interpretācijas un izmanto tās manipulācijām ar sabiedrību.
Komplekss sasniedzamais rezultāts	Ieradumi
<p>Pētot aukstā kara norises un sekas un izmantojot piedāvātos kritērijus, izvērtē dažādu vēstures avotu ticamību, lai tos izmantotu argumentācijā. Skaidro, kādi faktori ietekmē vēstures avotu ticamību. Analizē dažādu sabiedrības grupu izteiktos vēstures norišu vērtējumus un pārmaiņas sabiedrības grupu vēsturiskajā atmiņā, meklējot vērtējumos un vēsturiskajā atmiņā kopīgo un izprotot atšķirību cēloņus. (S.9.8.3.)</p>	<p>Attīsta ieradumu piedalīties savas pilsētas/ciema sociālajā, politiskajā un kultūras dzīvē, cienīt nozīmīgu vēsturisku notikumu piemiņu. (Tikums – drosme, godīgums; vērtība – Latvijas valsts)</p>
<p>Jēdzieni: aukstais karš, dzelzs priekškarš, trešās pasaules valstis, <i>perestroika</i>, <i>glasnostj</i>, Trešā atmoda, dziesmotā revolūcija, Baltijas ceļš.</p>	

Temata apguves norise	Mācību materiāla autors/avots	Mācību materiāla nosaukums	Materiāls pieejams
Kā, pētot oficiālos dokumentus un vēsturnieku interpretācijas, tiek izskaidroti lielvalstu mērķi pēc Otrā pasaules kara, konfrontācijas cēloņi un aukstā kara norise?	Skola2030	9.3. Sašķeltā pasaule	https://mape.gov.lv/catalog/materials/263D0F5B-F7DB-410A-ACC3-AA-7D5E469EF9/view
	Nacionālā enciklopēdija	Aukstais karš	https://enciklopedija.lv/skirklis/166543-Aukstais-karš
	Tavaklase.lv	Aukstā kara sākums	https://www.tavaklase.lv/video/auksta-kara-sakums/
	Latvijas Okupācijas muzejs	Latvijas valsts pamati Latvijas Otrā padomju okupācija un atrašanās PSRS sastāvā (1944/45–1990/91)	https://okupacijasmuzejs.lv/lv/skolam/macibu-materiali
Kā tiek izvērtēta informācijas avotu objektivitāte par dažādu iedzīvotāju grupu dzīvi un iespējām Latvijā un Baltijas reģionā aukstā kara periodā?	Vidzemes Augstskolas Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūts/ Valsts kanceleja	Ieskats Latvijas vēstures svarīgākajos jautājumos	https://www.mk.gov.lv/lv/media/76/download
	Nacionālā enciklopēdija	Padomju otrreizējā okupācija Latvijā	https://enciklopedija.lv/skirklis/22220-padomju-otrreizēja-okupacija-Latvijā
	Latvijas okupācijas muzejs	Padomju okupācija	https://okupacijasmuzejs.lv/lv/skolam
Latvijas valsts pamati 4. Latvijas Otrā padomju okupācija un atrašanās PSRS sastāvā (1944/45–1990/91)		https://okupacijasmuzejs.lv/lv/skolam/macibu-materiali	
Kā iespējams, praktiski līdzdarbojoties, risināt aukstā kara laika atstātās problēmas Latvijas sabiedrībā un rūpēties par demokrātijas un valstiskās neatkarības vērtību skaidrošanu un nostiprināšanu?	Nacionālā enciklopēdija	Latvijas neatkarības atjaunošana	https://enciklopedija.lv/skirklis/22218-Latvijas-neatkaribas-atjaunosana
	Latvijas Republikas Saeima	Brīvības ceļš	https://www.saeima.lv/lv/sabiedribas-lidzdaliba/brivibas-cels
	Latvijas Universitāte	Latvijas Republikas neatkarības atjaunošana (1 vai 2 stundas)	https://profizgl.lu.lv/pluginfile.php/33845/mod_resource/content/0/Latvija_Neatkaribas_Atjaunosana/skolotajiem/skolotaju_gramata.pdf
	Tavaklase.lv	Trešā atmoda	https://www.tavaklase.lv/video/tresa-atmoda/
		Latvijas valsts neatkarības atjaunošana	https://www.tavaklase.lv/video/latvijas-valsts-neatkaribas-atjaunosana/
Ķibilds, M. Atslēgas/VFS films	1. sērija. 1991. gada janvāra barikādes Baltijā	https://atslegas.tv/	

Izdevniecību atbalsts

- Purēns, V., *Latvijas un pasaules vēsture 9. klasei*. RaKa, 2022. 236 lpp.
- Goldmane, S., Kļaviņa, A., Misāne, I., Straube, L. *Pasaules vēsture pamatskolai 4*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2016. 120 lpp.
- Goldmane S., Kļaviņa A., Misāne I., Straube L. *Latvijas vēsture pamatskolai 4*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2015. 125 lpp.

9.4. Vēsture un mūsdienu pasaules izaicinājumi

Ieteicamais laiks temata apguvei: 15–18 mācību stundas

Temata apguves mērķis: nostiprināt izpratni par vēstures procesu ietekmi uz mūsdienām un gūt pieredzi, analizējot mūsdienu starptautiskos konfliktus, kā arī veicināt zināšanās balstītu, argumentētu un aktīvu pilsonisko pozīciju Latvijas interešu aizstāvībā.

Sasniedzamie rezultāti

Ziņas	Prasmes
<ul style="list-style-type: none"> • Visiem mūsdienu starptautiskajiem un iekšpolitiskajiem konfliktiem cēloņi meklējami pagātnē, tiem ir vēsturisks raksturs. (S.Li.6.) • Konflikta atrisinājums iespējams tikai tad, ja ir ieinteresēts vairums tajā iesaistīto cilvēku. (S.Li.2.) • Ja cilvēks neinteresējas par vēsturi, viņš tāpat atrodas vēstures interpretāciju ietekmē. (S.Li.8.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizē dažādu plašsaziņas līdzekļu saturu, izveidošanas mērķus un iespēju tos izmantot kā vēstures avotus. Izvērtē šādu informācijas avotu drošticamību. • Veido un pamato uz faktiem balstītu viedokli, izmantojot savas zināšanas vēsturē. • Veido aptauju, kas atspoguļo sabiedrisko domu; izvērtē sabiedriskās domas ietekmējošos faktorus. • Identificē mūsdienu pasaules redzamākos starptautiskos vai iekšpolitiskos konfliktus, nosaka konfliktējošās puses, to ideoloģijas pamatvirzienus, galvenos mērķus un uzdevumus.
Komplekss sniedzamais rezultāts	Ieradumi
<ul style="list-style-type: none"> • Analizē un skaidro plašsaziņas līdzekļu iespējas atspoguļot un ietekmēt cilvēku politiskos, sabiedriskos, estētiskos priekšstatus un uzskatus, manipulēt ar personisko un kultūras identitātes izpratni, priekšstatiem par kultūras mantojumu un vērtībām. (=S.9.8.1., S.9.8.2) • Analizē dažādu sabiedrības grupu izteiktos vēstures norišu vērtējumus un pārmaiņas sabiedrības grupu vēsturiskajā atmiņā, meklējot vērtējumos un vēsturiskajā atmiņā kopīgo un izprotot atšķirību cēloņus. (=S.9.8.3.) 	<p>Veido cieņpilnas attiecības ar citiem cilvēkiem, uzklausa un iedziļinās dažādos viedokļos. (Tikums – tolerance, vērtība – cieņa)</p>
<p>Jēdzieni: globalizācija, migrācija, imigranti, bēgļi, stereotipi, radikālisms, terorisms, hibrīdkarš, kibernetika, interneta troļļi.</p>	

Temata apguves norise	Mācību materiāla autors/avots	Mācību materiāla nosaukums	Materiāls pieejams
Kā noteikt, kur pasaulē risinās starptautiski vai iekšpolitiski konflikti un kas konfliktā iesaistīts?	Skola2030	9.4. Vēsture un mūsdienu pasaules izaicinājumi	https://mape.gov.lv/catalog/materials/0F8150D7-292D-475F-B7E6-31C8E54605DA/view
Kā izpētīt konfliktu?	Tavaklase.lv	Kā sargājam Latviju?	https://www.tavaklase.lv/video/ka-sargajam-latviju/
		Emocionālā drošība krīzes situācijās	https://www.tavaklase.lv/video/emocionala-drosiba-krizes-situacijas/
Kā izbeigt konfliktu miera sarunās?	LNB	Īsi par demokrātiju	https://www.mybook.lv/lv/gramata/isi-par-demokratiju-27023/
Kādi pēdējās desmitgadēs bijuši un ir būtiskākie izaicinājumi un apdraudējumi Latvijas valstij?	Valsts kanceleja	Ieskats Latvijas vēstures svarīgākajos jautājumos	https://www.mk.gov.lv/lv/media/76/download
	Jurista Vārds	Latvijas Republikas Satversmei – 100 (51 eseja)	https://juristavards.lv/zurnals.php?laidiens_id=12347
Kā Latvijas pilsonim rīkoties pret Latviju izvērstā hibrīdkara apstākļos?	Latvijas Okupācijas muzejs	Latvijas valsts pamati Latvijas republikas Neatkarības atjaunošana un mūsdienas (1990–2018)	https://okupacijasmuzejs.lv/lv/skolam/macibu-materiali

Izdevniecību atbalsts

- Purēns, V., *Latvijas un pasaules vēsture 9. klasei*. Rīga: RaKa, 2022. 236 lpp.
- Goldmane, S., Kļaviņa, A., Misāne, I., Straube, L. *Pasaules vēsture pamatskolai 4*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2016. 120 lpp.
- Goldmane S., Kļaviņa A., Misāne I., Straube L. *Latvijas vēsture pamatskolai 4*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2015. 125 lpp.